

Alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NVWA

[Alsemambrosia](#), vaak kortweg ambrosia genoemd, is een eenjarige plant, die tot 250 cm hoog kan worden. Alsemambrosia heeft dubbelgeveerd blad dat duidelijk behaard is. De plant bloeit met weinig opvallende bloemen van eind augustus tot en met oktober.

Alsemambrosia kan verward worden met bijvoet (*Artemisia vulgaris*) en boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*). De bladeren van de bijvoet zijn aan de onderkant echter zilverwit en viltig en de stengel is vrijwel kaal. Boerenwormkruid heeft een rode stengel en het blad is regelmatig geveerd. Een herkenningkaart met verschillen tussen deze drie soorten vindt u [hier](#).

Een andere gelijkende soort is zandambrosia (*Ambrosia psyllostachya*). Dit is een overblijvende plant met een kruipende wortelstok. In Nederland komt ook driedelige ambrosia (*Ambrosia trifida*) voor. Een herkenningkaart met de verschillen tussen de drie ambrosia-soorten vindt u [hier](#). Wat het effect op de volksgezondheid betreft, lijken de drie soorten op elkaar en is het onderscheid van minder belang.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2019: alsemambrosia komt vrij algemeen voor. De groeiplaatsen zijn vaak onbestendig omdat de plant alleen in warme zomers kiemkrachtige zaden kan produceren.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Niet van toepassing.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Het grootste probleem van alsemambrosia is dat de plant veel allergene pollen (stuifmeel) produceert. Bovendien in een periode waarin weinig andere allergene planten bloeien (eind augustus tot in oktober), waardoor het hooikoortsseizoen met 2 maanden wordt verlengd. Ook de mannelijke bloemen van zandambrosia en driedelig ambrosia produceren veel pollen. De allergische reacties bij mensen zijn soms zo heftig dat ziekenhuisopname noodzakelijk is. De pollen worden door de wind verspreid, kunnen dagenlang in de lucht blijven en honderden kilometers afleggen, afhankelijk van de windsnelheid. Hoe dichterbij de bron, hoe hoger de pollenconcentratie is.

Verder is alsemambrosia in andere landen een lastig te bestrijden akkeronkruid. Dit kan het ook in Nederland worden. In 2010 werd alsemambrosia voor het eerst in een akker aangetroffen.

Wat te doen?

Op dit moment komt alsemambrosia nog niet massaal voor in Nederland, maar dit kan wel gebeuren als we niets doen. Door de plant op de juiste manier te verwijderen, kunt u helpen voorkomen dat alsemambrosia uitgroeit tot veroorzaker van extra hooikoortsklachten en een schadelijk onkruid.

Zaad van ambrosia kan na 40 jaar nog steeds kiemen. Daarom is het advies aanwezige planten te verwijderen vóór de bloei. De plant kan het beste uitgetrokken worden. Niet als groenafval afvoeren in verband met mogelijke verspreiding van zaden via compost. Beschermende kleding is wel een vereiste om allergische (huid)reacties te voorkomen. Lees [hier](#) hoe u ambrosia uit uw tuin kunt verwijderen en welke voorzorgsmaatregelen daarbij horen.

Er is wetgeving met betrekking tot het aantal ambrosiazaden dat in vogelvoer mag voorkomen. Hierdoor is het aantal zaden boven de norm gedaald van 27% in 2012 tot 2% in 2015. In 2015 zaten in 19% van de zaadmengsels nog ambrosiazaden. Dit was in 2012 45%. De kans op verspreiden van ambrosiazaden via zaadmengsels is dus sterk verkleind, maar nog niet helemaal weggenomen. Het blijft dus belangrijk om alert te zijn op het opkomen van ambrosia bij gebruik van vogelvoer in de openlucht. En ook bij het gebruik van berm- en bloemenmengsels.

In Nederland komt ambrosia nog regelmatig voor in particuliere tuinen. Vetbollen en strooivoer, maar ook kippenvoer of duivenvoer kunnen zaden van ambrosia bevatten. Heeft u de afgelopen jaren vogels in uw tuin gevoerd? Dan is het mogelijk dat op die plek ambrosia voorkomt.

Ook berm- en bloemenzaadmengsels kunnen ambrosiazaden bevatten. Zijn in uw gemeente de laatste jaren deze zaadmengsels gebruikt? Dan is het mogelijk dat op die plekken ambrosia voorkomt. Ambrosia groeit goed op grond, waarvan het bodemoppervlak is verstoord. De plant kan dus ook groeien op bouw- en industrieterreinen en bermen. In de folder [ambrosia herkennen en bestrijden voor gemeenten](#) leest u hoe ambrosia op gemeentegrond kunt verwijderen en welke voorzorgsmaatregelen daarbij horen.

Ook landbouwzaden en zaadmengsels voor bijvoorbeeld akkerranden kunnen onbedoeld ambrosiazaden bevatten. U vindt [hier](#) een informatiesheet met hoe aanwezige planten op uw akker te bestrijden zijn en welke voorzorgsmaatregelen daarbij horen.

Ambrosia komt in Nederland ook op natuurterreinen voor, met name daar waar de grond verstoord is. In de folder [Ambrosia herkennen en bestrijden voor terreinbeheerders](#) leest u hoe u Ambrosia op natuurterreinen kunt verwijderen en welke voorzorgsmaatregelen daarbij horen.

De NVWA stimuleert het melden en bestrijden van ambrosia, samen met anderen. Ook handhaaft de NVWA de naleving van de wettelijke norm voor ambrosiazaden in veevoer. Waarnemingen kunt u melden bij [waarneming.nl](#) of [telmee.nl](#).

Meer info over alsemambrosia

Meer informatie over ambrosia is ook te vinden op de NVWA site: www.ambrosiavrij.nu

Oorsprongsgebied

Alsemambrosia komt oorspronkelijk uit het zuidoosten van de Verenigde Staten.

Habitat

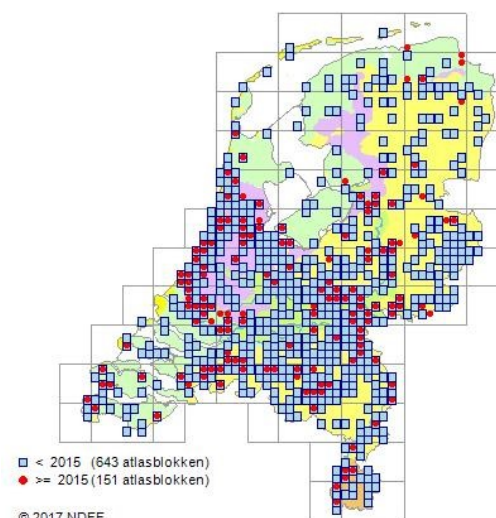
Alsemambrosia stelt geen hoge eisen aan de groeiplaats. De plant kan groeien op diverse soorten grond: open en droog ruderaal terrein (terrein waar door menselijke handelen bodemverstoring heeft plaatsgevonden, zoals bouw- en industrieterreinen en bermen), op kleiige tot zandige bodem, maar ook op natte zware bodems. Zaden kunnen alleen ontkiemen in verstoorde grond waar geen grassen groeien, zoals omgewerkte bermen, fabrieksterreinen en bouwterreinen. Komt ook voor in (braakliggende) akkers, bij havens, langs rivieroeveren en in tuinen.

Introductieroute Nederland

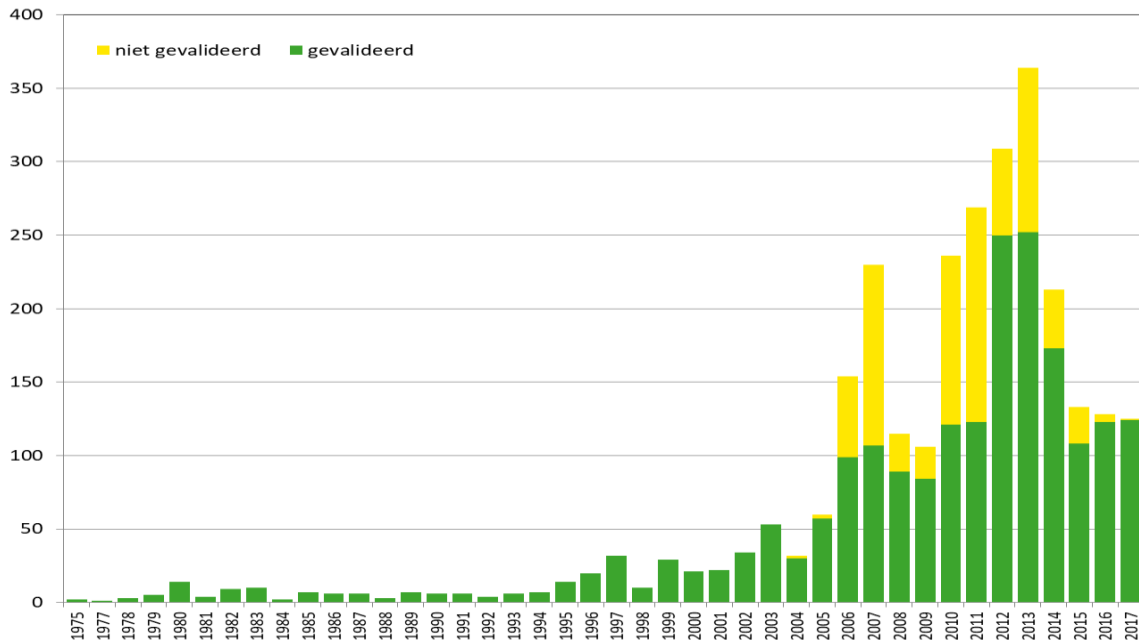
Alsemambrosia komt Nederland binnen als vervuiling in graan en zaadmengsels, waaronder vogelvoer. Door het buiten voeren van hobbymatig gehouden vogels en het voeren van vogels (vetbollen, strooivoer) in de winter komt het zaad in tuinen. Het voorkomen in bloemenmengsels leidt ook tot introductie.

Aanwezigheid in Nederland

Het aantal waarnemingen van alsemambrosia neemt sinds 1996 toe en neemt de laatste vier jaar weer af. De soort komt vooral voor waar zaad is gestrooid, maar produceert zelf niet elk jaar zaad. Er komen op enkele plaatsen in Nederland langdurige populaties voor. De eerste waarneming in de Nederlandse natuur dateert al uit 1875. Het klimaat was niet geschikt voor vestiging van alsemambrosia. De toename van het aantal waarnemingen komt waarschijnlijk door het veranderende klimaat, waardoor alsemambrosia zich makkelijker kan vestigen en vermeerderen.

Verspreiding van alsemambrosia in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Aantal kilometerhokken per jaar waarin alsemambrosia is waargenomen in de periode 1975 t/m 2017. Bron: [Analyse trend en hotspots Alsemambrosia, 2018](#)
Gegevens afkomstig van: NDFF, FloravanNederland.nl, De Natuurkalender Wageningen UR, Waarneming.nl.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Zadenmengsels voor natuurlijke akkerranden en voor wegbermen alsmede vogelvoer kunnen zaad van alsemambrosia bevatten. Door wetgeving neemt de kans op introductie via vogelvoer af. De kans op zaadzetting is het grootst in jaren met hoge zomer- en herfsttemperaturen en met late nachtvorst. Door de klimaatverandering neemt de kans op vestiging en vermeerdering toe. De zaadproductie is groot. Natuurlijke verspreiding van zaden vindt plaats door water. Menselijk handelen draagt ook bij aan de verspreiding, door bijvoorbeeld grondverzet en zaden die achterblijven in de maaimachine bij het maaien van bermen.

Wet- en regelgeving

Er is een wettelijke norm voor ambrosia (alle soorten) in veevoer: [EU-richtlijn 2002/32/EG over ongewenste stoffen in diervoeding](#). Zaadmengsels voor buitenvogels mogen niet meer dan 50 milligram ambrosiazaden per kilogram bevatten. Dit komt neer op 15-30 zaden per kilo.

Risicobeoordeling

[Van Vliet, A.J.H., S. Mulder, R.L. Terhürne, W.A. Bron, 2009. Toekomstschets Ambrosia, Leerstoelgroep Milieusysteemanalyse, Wageningen Universiteit, Wageningen, Pp. 38.](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants](#)
[Nederlands soortenregister](#)
[Analyse trend en hotspots Alsemambrosia, 2018.](#)

Laatste update: 2-12-2019